

روانشناسی خانواده از دیدگاه اسلامی

تجربا سبلانی طالشمکائیل

خیام سبلانی طالشمکائیل

نادر اسلام خواه

سرناسنامه	: سبلانی طالشمکائیل، بیضا
عنوان و نام پندآور	: روانشناسی خانواده از دیدگاه اسلامی / بیضا سبلانی طالشمکائیل، خیام سبلانی طالشمکائیل، نادر اسلام خواه
مشخصات نشر	: تهران: دانشیاران ایران، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ ص.
شابک	: 978-600-434-792-1
وضعیت فزاینده	: فسا
رده بندی کنگره	: BP۳۳۰/۱۷
رده بندی دیویی	: ۳۹۷/۴۸۳۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۳۰۱۳۴۸
اطلاعات ریزود کتابشناسی	: فسا

شناسنامه کتاب

نام کتاب:	 روانشناسی خانواده از دیدگاه اسلامی
نویسندگان:	 نیما سبلانی طالشمکائیل، خیام سبلانی طالشمکائیل، نادر اسلام خواه
ناشر:	 دانشیاران ایران
مدیریت انتشارات:	 روح الله گلستانی
مدیر داخلی انتشارات:	 امیر هوشنگ شیرازی
نوبت چاپ:	 اول / ۱۴۰۰
قیمت:	 ۵۲۰۰۰ تومان
شمارگان:	 ۱۰۰۰ نسخه
شابک:	 ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۴-۷۹۲-۱

مرکز پخش: نشانی: تهران، میدان بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام، جنب روزنامه جمهوری، پ ۳۱۱

تلفن: ۰۹۱۲۱۳۸۳۷۱۸ - ۰۲۱-۳۶۸۳۱۵۲۵

پیشگفتار

خانواده رکن اساسی جامعه‌ی انسانی بوده و بدون شک با سستی و گسسته شدن روابط آن، جامعه به رشد و پویایی دست نخواهد یافت. قداست و حرمت نهاد خانواده مورد تأکید تمام ادیان الهی بوده و احکام و مقرراتی برای تنظیم روابط آن ارائه کرده‌اند. با وجود این در حال حاضر، نظام خانوار دچار مشکلات و چالش‌هایی شده که استحکام بنیان خانواده را به مخاطره می‌اندازد. از نظر اسلام بهترین شیوه برای اداره خانواده به این صورت است که افراد خانواده امور مربوط به آن را با مشورت و همدلی پیش ببرند ولی تصمیم‌گیری نهایی و مأموریت اجرایی آن بر عهده مرد است. مسئولیت مردان در سازمان خانواده مبنای طبیعی و تکوینی داشته و براساس توانمندی‌های جسمی و روحی آن‌ها بنا نهاده شده است، از این رو کاملاً عادلانه و حکیمانه بوده و در استحکام و پویای خانواده نقش مؤثر ایفا می‌کند.

یکی از مسائلی که اسلام بسیار بر آن اهمیت قرار داده و در قرآن و روایات متعددی به آن پرداخته است مسئله‌ی خانواده می‌باشد. جایگاه خانواده در اسلام جایگاه متفاوت از نگاه عرفی بشریت و یا مذاهب دیگر است رسول خدا می‌فرماید: «مَا بُنِيَ فِي الْإِسْلَامِ بِنَاءً أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ وَأَعَزُّ مِنَ التَّزْوِيجِ» در اسلام هیچ بنایی ساخته نشد که نزد خداوند محبوب‌تر و ارجمندتر از ازدواج باشد. در حدیث دیگر از همان حضرت است که ازدواج سنت من است و هر کس از سنت من روی گرداند از امت من نیست. در روایت دیگر حضرت می‌فرمایند: «هرگاه کسی ازدواج کند نصف دینش را کامل کرده است و برای حفظ نصف دیگر باید تقوای خدا پیشه کند.» در این بین وظایف و مسئولیت‌های زن و مرد و چگونگی

روابط و دادوستد عاطفی اعضای خانواده به‌ویژه زن و شوهر از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر تحکیم بنیان خانواده و شناسه‌های سلامت و موفقیت خانواده و یا ضعف و ناکارآمدی آن است. به‌طور کلی، هر عاملی که باعث به وجود نیامدن و یا از میان رفتن تفاهم و توافق زوجین و ناسازگاری زناشویی شود، مانع ثبات و استحکام خانواده است. طبق آموزه‌های دینی، بنیان زندگی مشترک، رسیدن به آرامش و همگرایی عاطفی میان زن و مرد است. دستیابی به این هدف، نیازمند کوشش زن و شوهر و شناسایی عوامل تحکیم روابط و موانع آن است. لذا تعیین نقش مدیریتی زن و مرد در خانواده در جهت تعالی و ثبات آن و تحکیم بنیان خانواده دارای اهمیت ویژه‌ای است.

فهرست مطالب

13	فصل اول: آشنایی با حقوق و وظایف اعضای خانواده
15	مقدمه
16	خانواده
17	نقش مدیریتی مرد در خانواده
17	نقش مدیریتی زن در خانواده
17	تبیین مفهومی تحکیم خانواده
18	تحکیم خانواده از نگاه دین اسلام
20	عوامل تحکیم بنیان خانواده در اسلام
20	ایمان
21	مهر و محبت
22	آشنایی اعضای خانواده با حقوق و وظایف خود
22	حق والدین بر فرزندان
23	حق فرزندان بر والدین
24	وظیفه‌ی هر یک از زن و مرد نسبت به کل خانواده
25	حقوق و وظایف زن و شوهر نسبت به یکدیگر
25	مهم‌ترین وظایف متقابل همسران

- 26 تفاهم و همکاری میان اعضای خانواده
- 27 وجود روحیه‌ی صبر و پایداری و متانت در فراز و فرودهای زندگی
- 27 برخورداری از روحیه‌ی گذشت و بزرگواری و تقویت آن
- 28 حاکمیت صداقت در فضای خانواده
- 28 مدیریت و برنامه‌ریزی صحیح در خانواده
- 29 رعایت اخلاق نیکو و رعایت ادب و احترام متقابل در خانواده
- 29 احترام فرزندان به پدر و مادر
- 30 احترام زن و مرد نسبت به یکدیگر
- 30 وجود اعتماد در خانواده و پرهیز از سوءظن
- 30 پرهیز از آفت حسد
- 31 وفاداری اعضای خانواده نسبت به یکدیگر
- 31 عوامل اجتماعی مؤثر در تحکیم بنیان خانواده
- 31 اختیار در ازدواج
- 32 درایت و تدبیر در امور اقتصادی
- 34 مدیریت روابط اجتماعی زنان و مردان
- 35 کنترل طلاق
- 35 حمایت دولت از خانواده
- 36 عوامل اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مؤثر در تضعیف بنیان خانواده
- 36 هم‌نشینی با افراد منحرف و الگوگیری از آنان
- 37 دخالت نابجای اطرافیان
- 38 تأثیر برخی رسانه‌ها
- 39 رشد سرگرمی‌های مجازی
- 40 عوامل اقتصادی
- 40 ضعف مدیریت مالی خانواده

41	چشم و هم‌چشمی
42	تجمل‌گرایی و اسراف
43	خساست مرد
45	فصل دوم: عوامل مؤثر در تحکیم بنیان خانواده
47	عوامل تحکیم بنیان خانواده
47	تربیت و آموزش کودکان در پذیرش نقش‌ها
48	بیش توحیدی به جایگاه خانواده
50	توجه به معیارهای دینی در تشکیل خانواده
51	مسئولیت‌های متقابل زن و شوهر در استحکام خانواده
52	عوامل فردی تحکیم خانواده
52	بیش و آگاهی
53	تأمین نیازهای عاطفی
56	تأمین نیازهای جنسی
57	خوش اخلاقی
59	مشورت کردن
60	رعایت هنجارهای دینی و اخلاقی
62	تعافل
63	عوامل تضعیف استحکام خانواده
64	موانع فردی
65	بدگمانی و بی‌اعتمادی
65	عوامل پیدایش سوءظن بین زن و شوهر
67	بدزبانی و دشنام‌گویی
69	لجاجت و سرسختی

70	تحقیق
71	عیب‌جویی
72	سرزنش کردن
73	نداشتن گذشت
75	بی‌غیرتی و غیرت نابه‌جا
76	بی‌عفتی
77	اعتیاد به مواد مخدر
79	فصل سوم: نقش مدیریتی زن و مرد در خانواده
82	مدیریت مرد در خانه
84	مدیریت و شرایط آن
84	قلمرو مدیریت در خانواده
86	مدیریت در نظام خانواده مقام اجرایی است به معنوی
87	دلایل ریاست شوهر بر خانواده از نگاه فقه
88	گستره قوامیت مردان
96	نقش مرد در مدیریت خانواده
97	نقش مرد به‌عنوان پدر در رشد و تعالی خانواده
97	سرپرستی
97	برآوردن نیازهای عاطفی همسر
98	احترام به همسر
98	کمک به همسر
99	توجه و غیرت نسبت به همسر
99	عدم رفتار ناشایست با همسر
100	مدیریت عواطف و هیجانات همسر